

Şube Genel Kurulu'nda Mesleki Denetimin Geleceği Tartışıldı... MESLEKİ DENETİMİ GELİŞTİRMEYE HAZIRLANIYORUZ

Şubemizin 32. Olağan Genel Kurulu'nda oluşturulan Mesleki Denetimin Geleceği Komisyonu'nun raporda "mesleki denetimin" mühendislik hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve serbest müşavir mühendislik hizmetlerini yürüten üyelerin hak ve yetkilerinin korunması amacıyla, Oda genelinde ilk kez 1969 yılında İzmir'de başlatıldığı hatırlatıldı.

Denetim çalışmalarının, 1963 yılında Resmi Gazete'de yayımlanan EMO Serbest Müşavirlik ve Mühendislik Yönetmeliği çerçevesinde sürdürüldüğüne yer verilen raporda, konuya ilişkin olarak 2010 yılında EMO En Az Ücret ve Mesleki Denetim Uygulama Esasları Yönetmeliği'nin de Resmi Gazete'de yayımlandığı belirtildi.

Denetimin yasal dayanaklarına ilişkin ayrıntı bilgi verilen raporda, Anayasa'nın 135. Maddesi'nde yer alan "mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak" hükümleri hatırlatıldı. Meslek disiplinine yönelik çalışmaların "meslek mensuplarının

sicillerinin tutulması, yönlendirme ve uyarı mekanizmalarının çalıştırılması, bilinç düzeyinin artırılması, kamuoyu oluşturulması, taleplerin toplanması, çözüm araçlarının geliştirilmesi, eğitim, belgelendirme, denetim ve yaptırım" gibi pek çok yöntemi kapsadığı ifade edilen raporda, EMO En Az Ücret ve Mesleki Denetim Uygulama Esasları Yönetmeliği'ndeki şu kurallar hatırlatıldı:

"-Mesleğinin uygulanmasında Oda üyesi, toplum içinde meslek topluluğunun temsilcisi durumundadır ve yürürlükteki mühendislik ile ilgili tüm mevzuat, şartname ve standartlar ile mesleğinin uygulanmasına ilişkin Oda Yönetim Kurulu kararlarına uymak ve mühendislik hizmetini Odanın mesleki denetimine sunmak zorundadır.

-Oda üyesi, serbest mühendislik hizmetleri ile ilgili olarak, hizmetin başlamasından önce iş sahibi ile sözleşme imzalamak zorundadır. Bu sözleşme; işin kapsamı, süresi, aşamaları, bedeli ve karşılıklı haklar konularında Oda tarafından hazırlanmış tip sözleşmedeki asgari koşulları içerir. Oda birimine denetim için sunduğu SMM hizmetinin ekinde imzaladığı sözleşme de bulunur."

Raporda mesleki denetim sayısının azalmaya etki eden nedenlere şöyle sıralandı:

"Geçmişte ve günümüzdeki siyasi iktidarların ilgili kamu kuruluşları

aracılığı ile Odaları tahakkümü altına almasına yönelik baskıları,

-Günümüzde tüm ülkede yaşanan hukuksuzluğun Odamızın yasal haklarını kullanmasına da engel olacak şekilde uygulanması,

-EMO tarafından çıkarılan mevcut yönetmeliklerin çeşitli nedenlerle uygulanamaması,

-Mesleki denetime sunulmayan hizmetlerin EMO ve TMMOB Yönetmeliklerine göre cezalandırılmasının yeterince caydırıcı olmaması,

-SMM ve Büro Tescil belgelerinin uygulama ve uzmanlık alanlarına göre yeterli sınıflandırılma yapılmış olmaması,

-Üyelerimiz ile aramızdaki bağın giderek zayıflaması ve örgütsel ilişkilerde yaşanan olumsuzluklar,

-Üyelerimizin mesleki alanlarının genişletilmesi ve pratikte yaşanmasına rağmen disiplin altına alınamamış olan çalışma alanları, (Örn: yapı denetimler, yapı elektronik sistemleri v.b.)

-Odamızın mesleki denetimin yaygınlaştırılması konusunda yeterli çözümleri üretememiş olması"

Denetimi Geriletken Faktörler

Yönetmeliklerdeki mesleki denetim ilişkisinin net tanımlara rağmen, "bürokrasinin azaltılması" adı altına İmar Kanunu'nda ve bağlı yönetmeliklerde yapılan değişiklikler sonrasında

yapı ruhsatı düzenlemesi aşamasında sicil durum belgelerinin Odalardan istenmediği hatırlatıldı. Değişiklikle 50 yıldır sürdürülen mesleki denetim çalışmalarını sekteye uğrattığına değinilen raporda, "Bu düzenlemenin yanı sıra hazırlanan Teknik Müşavirlik Kuruluşları Kanun taslağı da yasalaştığında, serbest çalışan üyelerimizin olumsuz yönde etkilenecekler ve büyük sermaye şirketlerinin ücretli çalışanı haline gelecekleri bilinmelidir" uyarısına yer verildi.

İmar Yasası'nda Odalar çalışmalarına ilişkin bir hüküm bulunamayacağına vurgu yapılan raporda, "Eskiden olduğu gibi bugün de meslek odalarının İmar Yasası çerçevesinde görevleri yoktur. Nitekim meslek odaları tarafından, İmar Yasası kapsamında bir onay ve vize işlemi de yapılmamaktadır" bilgisine de yer verildi. Anayasa ve TMMOB Yasası hükümleri kapsamında yürütülen denetim faaliyetlerinin engellenmesinin hukuka aykırılık teşkil edeceğinin belirtildiği raporda, "Anayasa düzeyinde getirilmiş görev ve yetkilerin yasa ya da daha alt düzenlemelerle ortadan kaldırılması olanaklı değildir" denildi. Denetimlerin kamu yararına uygun şekilde sürdürmesinin önemine vurgu yapılan raporda, bakanlık genelgeleri ve uygulamadaki eksiklikler nedeniyle "denetimlerin artık yapılmadığına" ilişkin algı oluştuğu belirtildi.

SMM hizmetlerine ilişkin ayrıntılı bilgilere yer verilen raporda, 2011 ile 2017 yılları arasında SMM hizmetlerini yürüten üyelerin sayısının yüzde 50 artış göstermesine rağmen, mesleki denetime sunulan proje sayısında azalma olduğu belirtildi. Yüksek gerilim işletme sorumluluğu hizmet sözleşmelerinde artış olmasına karşın denetime sunu-

lan proje sayısının 2011'den bu yana her yıl düzenli olarak azaldığı vurgulandı. Raporda üyelerin mağduriyetlerin önüne geçilmesi için bilirkişilik raporlarının da mesleki denetimine tabii tutulması gerektiği dile getirildi. Raporda mesleki denetim sayısının azaltan nedenler arasında iktidarların Odaları tahakkümü altına almaya yönelik girişimlerinin yanında disiplin yönetmeliğindeki eksiklere de yer verildi.

Denetim Geliştirilmesi için Öneriler

Mesleki denetime ilişkin açılan davalar Danıştay'ın kararlarıyla EMO uygulamalarına onay verdiği dikkat çekilen açıklamada, Danıştay'ın yetki tespitinin yanında denetimlerin kamu yararı gereği de yapılmasına hükmettiği vurgulandı. Disiplin cezalarının da Danıştay tarafından aynı gerekçelerle onaylandığına yer verilen raporda, mesleki denetimin geliştirilmesi için aşağıdaki öneriler sıralandı:

"1-Mesleki denetim alanları, denetim yapılacak alanlara göre ayrı ayrı sınıflandırılmalı, bu alanlara ilişkin olarak mevcut mevzuatlar incelenmeli ve ihtiyaç olan mevzuatlar belirlenmelidir ve mevzuat eksikliği süratle tamamlanmalıdır.

2-Gerek SMM ve Büro Tescil Belgeleri ve gerekse üyemizin çalışabilmesi için ihtiyaç duyacağı belgeler, denetim yapılacak alanlar dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir. Bu konuda 2106 yılında Antalya'da yapı-

lan "Mesleki Denetim Çalıştayı" sonuç bildirgesi çıkış noktası olarak değerlendirilebilir.

3-Danıştay tarafından gerek mesleki denetim ve gerekse asgari ücret uygulamaları için lehimize verilmiş olan kararların hayata geçirilmesi maksadıyla;

3.1-Öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunularak meslektaşlarımızın verdikleri hizmetlerde 'yasal' denetimimizin uygulanabilmesi için Danıştay Kararlarının birimlerine sirküle etmeleri sağlanmalıdır,

3.2-Benzeri çalışmaların madde 3.1. de belirtilen girişimlerin sonuçları beklenmeksizin yerelde Dağıtım Şirketleri ve Belediyeler nezdinde de başlatılması ve uygulamalar takip edilmelidir,

3.3-Danıştay kararlarının herkes tarafından uyulması ve uygulanması zorunluluğu dikkate alınarak bu kararların uygulanmasına engel olanlar hakkında yapılabilecek yasal yaptırımların belirlenmeli ve gerekmesi halinde bu konu görüşmeler ve yazışmalar esnasında dile getirilmelidir.

3.4-Danıştay kararları; başta SMM üyelerimiz olmak üzere sade ve anlaşılır bir dille izah edilmeli ve bu kararların kendilerini de bağladığı ve uygulanmadığı taktirde yasal yaptırımlar konusunda bilgiler verilmelidir.

3.5-Danıştay tarafından verilen

kararlardan birinde yer alan 'Bu denetimin meslek mensubunun sunduğu hizmetin içeriğinin denetlenmesi yahut meslek mensubunun yeterliliğinin denetlenmesi niteliğinde olmaması, meslek mensubunca bulundurulması gerekli bazı belge ve bilgilerin bulundurulup bulundurulmadığı, meslek

mensubunun Oda üyelik kaydının bulunup bulunmadığı, kısıtlılığının olup olmadığı, bürosunun tescilini yaptırıp yaptırmadığı gibi mesleki disiplini sağlamaya yönelik şekli bir denetim niteliğinde olması gerektiği' hususu dikkatlice değerlendirilmelidir. Hizmetlerin onayında yer alan kurum ve kuruluşların yasal olarak Oda'nın mesleki denetim çalışmalarında yardımcı olmaları gerektiğinin üzeri özellikle vurgulanmalıdır.

Özellikle dağıtım şirketlerinin hizmet onayını yapmadan önce ve her hizmet üretiminde üyemizde yukarıda anılan koşulları sağlayıp sağlamadığına dair Oda'dan bilgi ve belge alması sağlanmalıdır.

Bu amaçla; dağıtım şirketlerinde elektronik ortamda proje onayı yapmaya başlayan yerlerden başlamak üzere bu yöntemle onaylanacak olan projelerin ilgili Şirkete sunumundan önce aynı yöntemle Oda'dan alacağı barkod ile onaya sunumunun sağlanması gerekmektedir.

4-Benzeri çalışmalar belediyeler ve diğer kuruluşlar nezdinde de yapılmalı ve uygulamalar genişletilmelidir.

5-Oda denetimi olmadan hizmet üretilmesi durumunda Oda Onur Kurulu mevzuatının yeterli olmadığı yaşanan olaylardan açıkça görülmektedir. Bu amaçla Oda Onur Kurulu mevzuatı

gündeme alınarak son yasal destekler ışığında revize edilmelidir.

6-Fatura ve asgari ücret denetiminin Danıştay kararları doğrultusunda yeniden tartışmaya açılması ve bu konuda gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bu uygulamanın zaman içerisinde haksız rekabeti önleme konusunda bir destek olacağı hususu göz önüne alınmalıdır.

7-Odamızın mesleki denetim anlayışı çerçevesinde üyelerimiz tarafından verilen hizmetleri alan kişi ve kuruluşlar nezdinde anketler yapması ve İşveren gözüyle alınan hizmetlerin değerlendirmesi konusunda başta İşletme Sorumluluğu Hizmetleri olmak üzere başlatılmalıdır.

8-Tarafların karşılıklı olarak anlaşması halinde Oda içerik denetimi de yapmalı ve bu denetim için özel bir belge vermelidir. Bir anlamda Oda tarafından içerik denetimi yapılan hizmetlerin belirli bir kalitede olduğu ve giderek Oda tarafından verilen belgeyi taşıyan hizmetlerin bir ayrıcalık taşıması sağlanmalıdır.

9-Oda tarafından denetlenmiş olan hizmetlerin ticari ve hukuksal olarak güvence altına alınması amacıyla sigorta şirketleriyle görüşmeler yapılarak hizmetler sigorta kapsamına alınmalıdır. Bununla birlikte oda denetiminden geçmiş olan hizmetlerin üye-işveren arasında yaşanacak olan

sorunlarda odanın hukuksal desteği sağlanmalıdır.

10-Mesleki denetimin olabildiğince elektronik ortamda yapılmasının sağlanması yönünde çalışmalar yapılmalıdır. Bu bağlamda dağıtım şirketleri tarafından geliştirilen elektronik ortamda proje onaylarının yapılması hususunda ki yazılımlarda yer alan süreçlere odanın da dahil edilmesi sağlanmalıdır.

11-Mesleki denetimin olabildiğince oda profesyonel çalışanları tarafından yapılmasına özen gösterilmelidir.

12-Odamızın Anayasa gereğince kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olduğu hususu her alanda ve her yazışmada özellikle vurgulanmalıdır. Gerek kamuoyu ve gerekse kamu kuruluşları nezdinde girişimlerde bulunulmalıdır.

13-Meslek alanlarımızda yaşanan gelişmelere paralel olarak Yapı Elektronik Sistem ve Tesisatları, Yenilenebilir Enerji Kaynakları, Elektrikli Araçlar ve Şarj Sistemleri vb. konularda yeni uzmanlıklar tanımlanarak yetkilendirilmelerine yönelik girişimlerde bulunulmalıdır.

14-Mesleki denetimin SMM üyeler tarafından üretilen ve SMM Hizmetleri Yönetmeliğinin 7. maddesinde tanımlanan tüm SMM hizmetlerini kapsayacak şekilde genişletilmesi, ayrıca mesleki denetim ile ilgili mevzuatın sadece serbest çalışan (SMM) üyeler üzerinden tanımlanmaması, tüm üyeler tarafından üretilen mühendislik hizmetlerini kapsayacak şekilde genişletilmesine yönelik çalışmalar yürütülmelidir.

15-Mesleki denetimin geleceğinin belirlenmesine yönelik yukarıdaki önerilerinde değerlendirileceği Oda genelinde yeni bir çalıştay yapılması için konunun Oda Genel Kurulu'na taşınması konusunda Şube Yönetim Kurulu görev üstlenmelidir."